

Briuselis, 2022 m. birželio 13 d.
(OR. fr, en)

9743/22

ECOFIN 540
UEM 143
SOC 335
EMPL 217
COMPET 437
ENV 535
EDUC 208
RECH 331
ENER 246
JAI 798
GENDER 80
ANTIDISCRIM 60
JEUN 91
SAN 334

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Komisijos dok. Nr.: 9403/33 - COM(2022) 607 final

Dalykas: Rekomendacija dėl TARYBOS REKOMENDACIJOS dėl 2022 m. Danijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Danijos konvergencijos programos

Delegacijoms pridedamas pirmiau nurodytas Komisijos pasiūlymu (dok. COM(2022) 607 final) grindžiamas Tarybos rekomendacijos projektas, kurį peržiūrėjo ir kuriam pritarė įvairūs Tarybos komitetai.

TARYBOS REKOMENDACIJA

... m. d.

dėl 2022 m. Danijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Danijos konvergencijos programos

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

- (1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė². Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Priemone prisidedama prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, kartu didinant valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ja taip pat padedama stiprinti tvarią viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu. Kiekvienai valstybei narei pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę skiriamas didžiausias finansinis įnašas bus atnaujintas 2022 m. birželio mėn., laikantis Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalies;

² 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (2) 2021 m. lapkričio 24 d. Komisija priėmė metinę tvaraus augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2022 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Joje tinkamai atsižvelgta į 2021 m. gegužės 7 d. pasirašytą Porto socialinį įsipareigojimą toliau įgyvendinti 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtą Europos socialinių teisių ramstį. 2022 m. kovo 25 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino 2022 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje išdėstytus prioritetus. 2021 m. lapkričio 24 d. Komisija pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011³ taip pat priėmė įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Danija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Be to, tą pačią dieną Komisija priėmė Pasiūlymą dėl 2022 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. Bendrą užimtumo ataskaitą Taryba priėmė 2022 m. kovo 14 d.;

³ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

- (3) geopolitines ir ekonomines aplinkybes labai pakeitė po pasaulinės pandemijos įvykusi Rusijos invazija į Ukrainą. Invazijos poveikis valstybių narių ekonomikai pasireiškė, *inter alia*, aukštesnėmis energijos, maisto produktų bei žaliavų kainomis ir prastesnėmis augimo perspektyvomis. Aukštesnės energijos kainos ypač slegia pažeidžiamiausius namų ūkius, kurie patiria energijos nepriteklių arba kuriems jis gresia, taip pat įmones, kurios labiausiai pažeidžiamos energijos kainų šuolių. Be to, į Sąjungą atvyksta kaip niekada daug pabėgėlių iš Ukrainos. Dėl Rusijos agresijos karo kilusios ekonominės pasekmės valstybes nares paveikė nevienodai. Šiomis aplinkybėmis 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382⁴ pirmą kartą pradėta taikyti Tarybos direktyva 2001/55/EB⁵, iš Ukrainos perkeltiems asmenims suteikiant teisę teisėtai būti Sąjungoje, taip pat galimybę mokytis, dalyvauti darbo rinkoje, gauti sveikatos priežiūros paslaugas, būstą ir socialinę paramą;

⁴ 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradedama taikyti laikinoji apsauga (OL L 71, 2022 3 4, p. 1).

⁵ 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 2001/55/EB dėl minimalių normų, suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui, ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą (OL L 212, 2001 8 7, p. 12).

- (4) atsižvelgiant į sparčiai kintančią ekonominę ir geopolitinę padėtį ir kaip išdėstyta 2022 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje, 2022 m. Europos semestras – plataus masto ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimo sistema – atnaujinamas ir kartu pritaikomas prie Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimo reikalavimų. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, itin svarbu įgyvendinti priimtus ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jais atsižvelgiama į visas atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, pateiktas per 2019 m. ir 2020 m. Europos semestro ciklus, arba į didelę jų dalį. 2019 m. ir 2020 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat svarbios ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius, šalia kitų konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, pateiktų iki tokių peržiūrėtų, atnaujintų ar iš dalies pakeistų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų pateikimo datos;
- (5) nuo 2020 m. kovo mėn. taikoma bendroji nukrypti leidžianti Stabilumo ir augimo pakto išlyga. 2021 m. kovo 3 d. komunikate „Vieni metai nuo COVID-19 protrūkio. Fiskalinės politikos atsakas“ Komisija išdėstė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio vienas iš pagrindinių kiekybinių kriterijų būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą pratęsti 2023 m. būtų pagrįsta dėl didesnio neapibrėžtumo ir didelės neigiamų ekonominės perspektyvos pokyčių rizikos karo Europoje aplinkybėmis, dėl precedento neturinčių energijos kainų šuolių ir tolesnių tiekimo grandinės sutrikimų;

- (6) laikantis 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacijoje⁶, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Danijos konvergencijos programos, pateikto požiūrio, bendrą fiskalinės politikos kryptį šiuo metu geriausia vertinti kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones), išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones, bet įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negražintina parama (dotacijomis) ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytį, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio potencialiu augimu⁷. Be bendros fiskalinės politikos krypties, siekiant įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis yra palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkų tikslais, dėmesys taip pat skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų⁸ pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones) ir investicijų raidai;

⁶ 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Danijos konvergencijos programos (OL C 304, 2021 7 29, p. 14).

⁷ Šioje rekomendacijoje pateikiami fiskalinės politikos krypties ir jos komponentų įverčiai yra Komisijos įverčiai, grindžiami prielaidomis, kuriomis pagrįsta Komisijos 2022 m. pavasario prognozė. Komisijos vidutinės trukmės laikotarpio potencialaus augimo įverčiai neapima teigiamo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytų reformų, kurios gali padidinti potencialų ekonomikos augimą, poveikio.

⁸ Nefinansuojamų Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ar kitų Sąjungos fondų lėšomis.

- (7) 2022 m. kovo 2 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė plataus pobūdžio 2023 m. fiskalinės politikos gairių (toliau – fiskalinės gairės), kuriomis siekiama padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas ir taip sustiprinti politikos koordinavimą. Remdamasi 2022 m. žiemos prognozėje pateikta makroekonominė perspektyva, Komisija pažymėjo, kad atrodytų tinkama 2023 m. pereiti nuo 2020–2022 m. bendros remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos krypties prie iš esmės neutralios bendros fiskalinės politikos krypties, tuo pat metu būnant pasirengus reaguoti į kintančią ekonominę padėtį. Komisija paskelbė, kad konkrečioms valstybėms narėms 2023 m. ir toliau turėtų būti teikiamos skirtingos fiskalinės rekomendacijos ir turėtų būti atsižvelgta į galimą tarpvalstybinį šalutinį poveikį. Komisija paprašė valstybių narių atsižvelgti į šias gaires savo stabilumo ir konvergencijos programose. Komisija įsipareigojo atidžiai stebėti ekonominius pokyčius ir prireikus pritaikyti politikos gaires, vėliausiai – 2022 m. gegužės mėn. pabaigoje skelbiamame Europos semestro pavasario dokumentų rinkinyje;

- (8) kalbant apie fiskalines gaires, 2023 m. fiskalinėmis rekomendacijomis atsižvelgiama į prastesnę ekonominę perspektyvą, didesnę neapibrėžtumą ir papildomą neigiamų pokyčių riziką, taip pat į didesnę infliaciją, palyginti su Komisijos 2022 m. žiemos prognoze. Atsižvelgiant į šiuos aspektus, fiskalinis atsakas turi būti didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas ir energetinį saugumą ir išlaikyti pažeidžiamiausių namų ūkių perkamąją galią, kad būtų galima sušvelninti energijos kainų šuolio poveikį ir padėti apriboti antrinio poveikio infliacinį spaudimą taikant tikslines ir laikinas priemones. Fiskalinė politika turi likti lanksti, kad būtų galima prisitaikyti prie greitai kintančių aplinkybių, įskaitant iššūkius, kylančius dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, susijusius su gynyba ir saugumu, ir turi skirtis valstybėse narėse priklausomai nuo jų fiskalinės ir ekonominės padėties, įskaitant krizės poveikį joms ir iš Ukrainos perkeltų asmenų srautą į jas;
- (9) 2021 m. balandžio 30 d. Danija pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija įvertino ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis. 2021 m. liepos 13 d. Taryba priėmė įgyvendinimo sprendimą dėl Danijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo⁹. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo Komisijos sprendimo priėmimo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį, kuriame būtų nurodyta, kad Danija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosioms pasiekti priimtos priemonės turi likti nepanaikintos;

⁹ Dok. ST 10154/21.

- (10) 2022 m. balandžio 29 d. Danija pateikė 2022 m. nacionalinę reformų programą, o 2022 m. gegužės 12 d., t. y. po Reglamento (EB) Nr. 1466/97 8 straipsnyje nustatyto termino, – 2022 m. konvergencijos programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos kartu. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį, 2022 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Danijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;
- (11) 2022 m. gegužės 23 d. Komisija paskelbė 2022 m. Danijos ataskaitą. Joje įvertinta pažanga, Danijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019 m., 2020 m. ir 2021 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir, remiantis ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatų suvestine, apžvelgta, kaip Danija įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis ta analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprenžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai, įskaitant dėl Rusijos invazijos į Ukrainą kylančius uždavinius. Be to, joje įvertinta pažanga, Danijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;

(12) 2020 m. liepos 20 d. rekomendacijoje¹⁰ Taryba rekomendavo Danijai, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, 2020 m. ir 2021 m. imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ji Danijai taip pat rekomendavo, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2021 m. Danijos valdžios sektoriaus balansas pagerėjo nuo 0,2 % BVP deficito 2020 m. iki 2,3 % pertekliaus 2021 m. – tam įtakos turėjo vienkartinės mokestinės pajamos. Danijos fiskalinės politikos atsaku 2021 m. remtas ekonomikos atsigavimas, o laikinų neatidėliotinių priemonių apimtis padidėjo nuo 2,6 % BVP 2020 m. iki 4,0 % 2021 m. Priemonės, kurių Danija ėmėsi 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. 2020 m. ir 2021 m. Vyriausybės priimtose diskrecinėse biudžeto priemonėse daugiausia buvo laikinos arba joms buvo kompensacinių priemonių. Remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, valdžios sektoriaus bendroji skola sumažėjo nuo 42,1 % BVP 2020 m. iki 36,7 % 2021 m.;

¹⁰ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Danijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Danijos konvergencijos programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 22).

(13) makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos 2022 m. konvergencijos programoje pateiktos biudžeto projekcijos, 2022 m. yra palankus, o 2023 m. – realistiškas. Vyriausybė prognozuoja, kad realusis BVP 2022 m. išaugs 3,4 %, o 2023 m. – 1,9 %. Tuo tarpu Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2022 m. realiojo BVP augimas bus mažesnis – 2,6 %, o 2023 m. – 1,8 %, daugiausia dėl mažesnio privataus vartojimo augimo. 2022 m. konvergencijos programoje Vyriausybė planuoja, kad 2022 m. nominalusis perteklius sumažės iki 0,6 % BVP, o 2023 m. – iki 0,2 % BVP. Šis sumažėjimas 2022 m. daugiausia atspindi ekonominės veiklos sulėtėjimą ir tai, kad kai kurios mokestinės pajamos yra vienkartinės. 2022 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP 2022 m. sumažės iki 33,3 %, o 2023 m. – iki 32,5 % BVP. Remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2022 m. ir 2023 m. valdžios sektoriaus perteklius atitinkamai sudarys 0,9 % BVP ir 0,6 % BVP. Šis perteklius yra šiek tiek didesnis, nei numatytas 2022 m. konvergencijos programoje. Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatomas didesnis valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP: 34,9 % 2022 m. ir 33,9 % 2023 m. Skirtumą lemia didesni numatomi atsargų ir srautų koreguojamieji straipsniai, visų pirma parama socialiniam būstui. Remiantis Komisijos 2022 m. pavasario prognoze, numatoma, kad vidutinės trukmės laikotarpio (10 metų) potencialios gamybos apimties augimo vidurkis bus 1,9 %. Tačiau tas įvertis neapima ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytų reformų, kurios gali padidinti potencialų Danijos ekonomikos augimą, poveikio;

- (14) 2022 m. Vyriausybė palaipsniui panaikino daugumą priemonių, kurių imtasi reaguojant į COVID-19 krizę, taigi numatoma, kad laikinų neatidėliotinių priemonių apimtis sumažės nuo 4,0 % BVP 2021 m. iki 0,0 % BVP 2022 m. Valdžios sektoriaus deficitui poveikį daro priemonės, kurių imtasi siekiant kovoti su ekonominiu ir socialiniu energijos kainų kilimo poveikiu; Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad jos sudaro 0,1 % BVP 2022 m. ir 0,0 % BVP 2023 m.¹¹ Tas priemones daugiausia sudaro socialiniai pervedimai mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams. Paskelbta, kad tos priemonės yra laikinos. Vis dėlto, jei energijos kainos 2023 m. liks aukštos, kai kurių iš tų priemonių galiojimas galėtų būti tęsiamas. Valdžios sektoriaus deficitui poveikį taip pat daro iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo išlaidos, kurios, kaip numatoma Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje, sudarys 0,2 % BVP 2022 m. ir 2023 m.¹²;
- (15) 2021 m. birželio 18 d. rekomendacijoje Taryba rekomendavo Danijai 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Taryba Danijai taip pat rekomendavo, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu ir tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą;

¹¹ Šie skaičiai rodo tų priemonių, kurių imtasi nuo 2021 m. rudens, įskaitant einamųjų pajamų ir išlaidų, taip pat atitinkamais atvejais – kapitalo išlaidų priemones, poveikį metiniam biudžetui.

¹² Daroma prielaida, kad bendras iš Ukrainos į Sąjungą perkeltų asmenų skaičius iki 2022 m. pabaigos palaipsniui pasieks 6 mln., o jų geografinio pasiskirstymo įverčiai apskaičiuojami remiantis esamos diasporos dydžiu, santykinu priimančiosios valstybės narės gyventojų skaičiumi ir faktiniu iš Ukrainos perkeltų asmenų pasiskirstymu visoje Sąjungoje nuo 2022 m. kovo mėn. Biudžeto išlaidų vienam asmeniui įverčiai yra grindžiami Komisijos Jungtinio tyrimų centro parengtu mikromodeliavimo modeliu „Euromod“ ir apskaičiuoti atsižvelgiant tiek į piniginius pervedimus, į kuriuos asmenys gali turėti teisę, tiek į išmokas natūra, pavyzdžiui, švietimo ir sveikatos priežiūros srityse.

(16) remiantis Komisijos 2022 m. pavasario prognoze ir Danijos 2022 m. konvergencijos programoje pateikta informacija numatoma, kad 2022 m. fiskalinės politikos kryptis išliks remiamojo pobūdžio (–1,6 % BVP), kaip rekomendavo Taryba¹³. Danija planuoja toliau remti ekonomikos atsigavimą pasinaudodama Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone papildomoms investicijoms finansuoti, kaip rekomendavo Taryba. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis ekonominei veiklai, palyginti su 2021 m., turėtų išlikti stabilus. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų poveikis fiskalinės politikos kryptčiai 2022 m. turėtų būti neutralus: 0,0 procentinio punkto BVP¹⁴. Todėl Danija planuoja išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas, kaip rekomendavo Taryba. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo skatinamasis poveikis bendrai fiskalinės politikos kryptčiai 2022 m. turėtų sudaryti 1,6 procentinio punkto. Tas reikšmingas skatinamasis poveikis apima priemonių, kuriomis siekiama reaguoti į ekonominę ir socialinę energijos kainų kilimo (0,1 % BVP) poveikį, taip pat iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo išlaidų (0,2 % BVP) papildomą poveikį. Kitos išaugusios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos gynybos ir saugumo politikai, taip pat papildomos išlaidos, kuriomis siekiama paspartinti žaliąją pertvarką ir nutraukti priklausomybę nuo importuojamo iškastinio kuro;

¹³ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka pernelyg didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

¹⁴ Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,0 procentinio punkto BVP neutralų poveikį.

- (17) Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje pagal nesikeičiančios politikos prielaidą numatoma, kad 2023 m. fiskalinės politikos kryptis bus +1,6 % BVP¹⁵. Numatoma, kad Danija 2023 m. toliau naudosis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomoms investicijoms, kuriomis remiamas atsigavimas, finansuoti. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis ekonominei veiklai, palyginti su 2022 m., turėtų sumažėti 0,1 procentinio punkto BVP dėl 2021 m. ir 2022 m. skirtos paankstintos finansinės paramos pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai turėtų sudaryti 0,4 procentinio punkto, palyginti su 2022 m.¹⁶. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo stabdomasis poveikis bendrai fiskalinės politikos kryptčiai 2023 m. turėtų sudaryti 1,4 procentinio punkto. Tai apima poveikį, kurį turės priemonių, kuriomis reaguojama į pakilusias energijos kainas, laipsniškas panaikinimas (0,1 % BVP) ir iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo papildomos išlaidos (0,1 % BVP). Kiti veiksniai – sumažėjusios valdžios sektoriaus išlaidos už suvartojamą energiją;
- (18) 2022 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus perteklius palaispniui stabilizuosis ir 2024 m. sieks 0,6 % BVP, o iki 2025 m. sumažės iki 0,4 % BVP. Pagal 2022 m. konvergencijos programą tikimasi, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP 2024 m. padidės iki 34,0 % BVP, o 2025 m. jis sieks 33,9 % BVP. Remiantis Komisijos analize, skolos tvarumo rizika vidutinės trukmės laikotarpiu atrodo maža;

¹⁵ Teigiamas rodiklio ženklas atitinka pernelyg mažą pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo stabdomąją fiskalinę politiką.

¹⁶ Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,4 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

- (19) šiuo metu Danijoje periodiniams nekilnojamojo turto mokesčiams yra taikoma viršutinė riba, todėl jie, didėjant rinkos kainoms, nedidėja. Taigi jie negali švelninti būsto kainų ciklą ir turi neigiamą pasiskirstymo poveikį. Parlamentas naują nekilnojamojo turto mokesčių sistemą patvirtino dar 2017 m., tačiau ji iki šiol nėra taikoma. Dėl to, kad staiga išaugo būsto kainos, o socialinio būsto laukti tenka ilgai, pagrindiniuose miestuose trūksta įperkamo būsto. Be to, Kopenhagoje ir aplink ją smarkiai išaugo hipotekos paskolų, kurių skolos ir pajamų santykis viršija 4, o paskolos ir turto vertės santykis viršija 60 %, dalis, todėl tokie skolininkai gali būti pažeidžiami palūkanų normų padidinimo arba bet kokio didelio būsto kainų sumažėjimo atveju. Danijos sisteminės rizikos taryba pateikė rekomendacijų, kaip sumažinti tokių hipotekos paskolų riziką, tačiau jos dar neįgyvendintos;
- (20) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir to reglamento V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų su preliminariu įgyvendinimo tvarkaraščiu – iki 2026 m. rugpjūčio 31 d. Jos sprendžia visus ekonominius ir socialinius uždavinius, 2019 m. ir 2020 m. per Europos semestrą nustatytus Danijai skirtose Tarybos rekomendacijose, šalia jai skirtų rekomendacijų, kurios pateiktos iki ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano priėmimo datos, arba didelę šių uždavinių dalį. Konkrečiai, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane daugiausia dėmesio skiriama investicijoms į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ypač į švarią ir veiksmingą energijos gamybą ir vartojimą, darnųjį transportą ir mokslinius tyrimus bei inovacijas. Mokslinių tyrimų srities priemonės turi potencialo išplėsti inovacijų bazę ir į mokslinių tyrimų bei inovacijų veiklą įtraukti daugiau įmonių. Į kai kurias konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas, pavyzdžiui, rekomendaciją „vykdant su investicijomis susijusią ekonominę politiką sutelkti dėmesį į švietimą ir įgūdžius“, ir į priemones, kuriomis siekiama spręsti sveikatos priežiūros darbuotojų trūkumo problemą ir užtikrinti veiksmingą kovos su pinigų plovimu sistemos priežiūrą bei vykdymo užtikrinimą, reaguojama ne įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, o kitais būdais. Su šiomis sritimis susijusios priemonės į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą nebuvo įtrauktos;

- (21) tikimasi, kad Danijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimas prisidės prie tolesnės žaliosios ir skaitmeninės pertvarkų pažangos. Priemonėms, kuriomis Danijoje remiamas klimato srities tikslų įgyvendinimas, skiriama 59 % visų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano asignavimų, o priemonėms, kuriomis remiamas skaitmeninių tikslų įgyvendinimas – 25 % visų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano asignavimų. Visapusiškas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimas laikantis atitinkamų tarpinių ir siektinų reikšmių padės Danijai greitai atsigauti nuo COVID-19 krizės padarinių ir toliau didins jos atsparumą. Siekiant sėkmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, taip pat kitą už ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą platesnę ekonominę ir užimtumo politiką, kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už bendrą politinę darbotvarkę, tebėra svarbus sistemingas socialinių partnerių ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

- (22) 2022 m. gegužės 25 d. Komisija patvirtino Danijos partnerystės sutartį, numatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1060¹⁷. 2022 m. balandžio 11 d. Danija pateikė pirmąsias sanglaudos politikos programas. Laikydamosi Reglamento (ES) 2021/1060, Danija, programuodama 2021–2027 m. sanglaudos politikos fondų lėšas, turi atsižvelgti į atitinkamas jai skirtas rekomendacijas. Tai yra iš sanglaudos politikos fondų gautinos finansinės paramos veiksmingumo gerinimo ir kuo didesnės pridėtinės vertės užtikrinimo prielaida, be to, taip skatinamas šių sanglaudos politikos fondų ir kitų Sąjungos priemonių bei fondų tarpusavio koordinavimas, papildomumas ir darna. Sėkmingas Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir sanglaudos politikos programų įgyvendinimas taip pat priklauso nuo to, ar bus pašalintos kliūtys investicijoms, kad būtų remiamos žalioji ir skaitmeninė pertvarkos ir subalansuotas teritorinis vystymasis;
- (23) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu, Danijai kyla tam tikrų papildomų uždavinių, susijusių su priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu, žiedinės ekonomikos stiprinimu siekiant remti žaliąją pertvarką ir būsto rinkos bei įsiskolinusių namų ūkių atsparumo didinimu;

¹⁷ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (OL L 321, 2021 6 30, p. 159).

- (24) nors Danijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane 59 % lėšų numatyta skirti žaliosioms iniciatyvoms, kai kuriose žiedinės ekonomikos srityse Danija atsilieka. Danijos žiedinio medžiagų naudojimo rodikliai yra gerokai prastesni už Sąjungos vidurkį. Šiuo metu vienam šalies gyventojui tenka didžiausias komunalinių atliekų kiekis Sąjungoje – 845 kg vienam gyventojui per metus. Nors Danija šiek tiek viršija Sąjungos vidurkį pagal perdirbimui surinktų komunalinių atliekų kiekį (53,9 % 2020 m., palyginti su Sąjungos vidurkiu – 47,8 %), ji sudegina 45,2 % komunalinių atliekų, t. y. beveik dvigubai daugiau nei Sąjungos vidurkis. Didelė dalis atliekų Danijoje sudeginama energijai gaminti, todėl neišnaudojamos galimybės efektyviau naudoti išteklius. Reikia laiku įgyvendinti naują atliekų tvarkymo ir žiedinės ekonomikos strategiją ir susijusias nacionalines atliekų ir žiedinės ekonomikos programas bei planus. Nuostolius, susijusius su mažesniu pagaminamos energijos kiekiu dėl mažesnio atliekų deginimo, būtų galima kompensuoti taikant aplinkai palankesnius metodus, įskaitant energijos vartojimo efektyvumo didinimą ir elektrinių šilumos siurblių naudojimą;
- (25) reaguojant į Versalio deklaracijoje Sąjungos valstybių ar vyriausybių vadovų suteiktą įgaliojimą, Komisijos pasiūlymu dėl plano „REPowerEU“ siekiama kuo greičiau palaipsniui panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo iškastinio kuro importo iš Rusijos. Šiuo tikslu Komisija, palaikydama dialogą su valstybėmis narėmis, ketina nustatyti tinkamiausius nacionalinio, regioninio ir Sąjungos masto projektus, investicijas ir reformas. Šiomis priemonėmis siekiama mažinti bendrą priklausomybę nuo iškastinio kuro ir atsisakyti iškastinio kuro importo iš Rusijos;

- (26) Danija yra įsipareigojusi pasiekti tikslą iki 2030 m. išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį sumažinti 70 %, palyginti su 1990 m. lygiu, ir iki 2028 m. palapsniui atsisakyti akmens anglių. Siekiant šių plataus užmojo tikslų, Danijos nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane numatytos didelės investicijos į papildomus atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumus ir į energijos vartojimo efektyvumą. Atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių diegimą būtų galima paspartinti supaprastinus ir pagreitinus leidimų išdavimo procedūras. Nors Danija yra įsipareigojusi didinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos iš jūros vėjo pajėgumus, reikalingos papildomos investicijos į energijos perdavimo tinklus, siekiant užtikrinti, kad didėjanti atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis būtų naudojama efektyviai. Investicijos į energijos ir elektros energijos jungtis, įskaitant jūros hibridinės jungties įrenginius, su kaimyninėmis šalimis gerokai padidintų energijos tiekimo saugumą ir gebėjimą prisitaikyti prie regioninių skirtumų, be kita ko, Rusijos invazijos į Ukrainą kontekste. Atsižvelgiant į antrinę priklausomybę, kai pagal atitinkamas prielaidas atsekamas visas reimportas, bendra Danijos energetinė priklausomybė nuo iškastinio kuro importo iš Rusijos siekia 21,1 % (Sąjungos vidurkis – 24,4 %). Kalbant apie naftą, 2020 m. priklausomybė nuo iškastinio kuro iš Rusijos bendrame Danijos energijos rūšių derinyje buvo mažesnė nei Sąjungos vidurkis (12 %, palyginti su Sąjungos vidurkiu – 36,5 %).

Nors priklausomybė akmens anglių sektoriuje buvo didesnė (97 %, palyginti su Sąjungos vidurkiu – 19,3 %), akmens anglių dalis Danijos energijos rūšių derinyje yra nedidelė (4,3 %). Šalies energijos rūšių derinyje gamtinės dujos sudaro 12,8 %, ir nors Danija dujų vidaus vartojimui iš Rusijos tiesiogiai neimportuoja, jos priklausomybė nuo dujų importo iš Vokietijos reiškia didelę, už Sąjungos vidurkį didesnę antrinę priklausomybę: iš Rusijos importuojama 65 % šalies viduje suvartojamo dujų kiekio, palyginti su Sąjungos vidurkiu – 41,1 %. Nors, remiantis 2020 m. duomenimis¹⁸, Danijos priklausomybė nuo naftos ir dujų importo iš Rusijos tebėra didelė, prognozuojama, kad šios priklausomybės neliks 2023 m., kai bus užbaigtas esamo telkinio Šiaurės jūroje atnaujinimas, ir Danija vėl taps grynąja dujų eksportuotoja. Spartesnis vykdomų jungčių projektų įgyvendinimas taip pat gali paskatinti energijos tiekimo įvairinimą. Rekomenduojama investuoti į naują su dujomis susijusią infrastruktūrą ir tinklus siekiant, kai įmanoma, parengti juos ateities iššūkiams ir užtikrinti ilgalaikį jų tvarumą, kai ateityje bus keičiama jų paskirtis ir pereinama prie tvaraus kuro. Danijos energijos vartojimo efektyvumo užmojus būtų galima dar labiau padidinti atitinkamomis papildomomis investicijomis į pramonės, paslaugų, privačių būstų ir transporto priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą. Kad Danija pasiektų 55 % tikslo priemonių rinkinio tikslus reikės toliau didinti užmojus mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą ir energijos vartojimo efektyvumą;

¹⁸ Eurostato duomenys (2020 m.), gamtinių dujų, žalios naftos ir akmens anglių importo iš Rusijos dalis, palyginti su bendru atitinkamu importu. Apskaičiuojant bendro ES 27 valstybių narių importo vidurkį remiamasi importo iš ne ES 27 šalių duomenimis. Danijos atveju bendras importas apima ES vidaus prekybą. Žalia nafta neapima perdirbtų naftos produktų. Danija nuo importo iš Rusijos priklauso netiesiogiai, per ES vidaus prekybą. Atsižvelgus į antrinę priklausomybę nuo Rusijos dujų dėl ES vidaus importo, būtų galima apskaičiuoti, kad Danijos priklausomybė nuo iš Rusijos importuojamų dujų siekia 65 %.

- (27) nors dėl spartesnio perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos ir iškastinio kuro atsisakymo keliuose sektoriuose susidarys didelių restruktūrizavimo išlaidų, tam, kad sumažintų socioekonominių pertvarkos poveikį labiausiai paveiktuose regionuose, įgyvendindama sanglaudos politiką Danija gali pasinaudoti Teisingos pertvarkos mechanizmu. Be to, siekdama pagerinti įsidarbinimo galimybes ir sustiprinti socialinę sanglaudą, Danija gali pasinaudoti „Europos socialiniu fondu +“, įsteigtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1057¹⁹;
- (28) atsižvelgdama į Komisijos vertinimą, Taryba išnagrino 2022 m. konvergencijos programą, o jos nuomonė²⁰ atspindėta 1 rekomendacijoje,

REKOMENDUOJA Danijai 2022 m. ir 2023 m. imtis šių veiksmų:

1. 2023 m. užtikrinti, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitiktų bendrą neutralios politikos kryptį, atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Būti pasirengusiai einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis. Laikotarpiu po 2023 m. vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę. Įgyvendinti naująją nekilnojamojo turto mokesčio sistemą siekiant atkurti ryšį tarp rinkos kainų ir mokesčių ir užtikrinti sąžiningesnį apmokestinimą. Skatinti investicijas į įperkamo būsto statybą, kad būtų patenkinti skubiausi poreikiai. Padidinti labai įsiskolinusių skolininkų finansinį atsparumą.

¹⁹ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1057, kuriuo nustatomas „Europos socialinis fondas +“ (ESF+) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1296/2013 (OL L 231, 2021 6 30, p. 21).

²⁰ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 9 straipsnio 2 dalį.

2. Toliau įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą laikantis tarpinių ir siektinų reikšmių, įtrauktų į 2021 m. liepos 13 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimą. Kuo greičiau baigti derybas su Komisija dėl 2021–2027 m. sanglaudos politikos programų ir pradėti jas įgyvendinti.
3. Stiprinti žiedinę ekonomiką ir atliekų tvarkymo politiką, be kita ko, skatinant atliekų prevenciją ir pakartotinį naudojimą, didinant perdirbimą ir laipsniškai pereinant nuo komunalinių atliekų deginimo prie ekologiškesnių šilumos gamybos šaltinių.
4. Mažinti bendrą priklausomybę nuo iškastinio kuro. Toliau įvairinti energijos tiekimą ir prisidėti prie ekonomikos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo spartinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių diegimą, be kita ko, įgyvendinant reformas, kuriomis siekiama supaprastinti ir paspartinti administracines ir leidimų išdavimo procedūras, atnaujinant energijos perdavimo tinklus, sukuriant daugiau jungčių su kaimyninėmis šalimis ir didinant energijos vartojimo efektyvumą.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė